Tylko do użytku służbowego.

MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 14 WRZEŚNIA 1943 r.

/P o p o ł u d n i o w y/

Uwagi wstępne.

Sprawy polskie.

Metropol podał streszczenie przemówienia ministra Romera. Sprawy polskie poruszane były wyłącznie przez Radiostację Swit oraz Radiostację im.T.Kościuszki, przyczem naogół powtarzano znane tematy.

Sprawy ogólne.

Głównym tematem audycji Osi było uwolnienie Mussoliniego. Dużo miejsca poświęc.. się również omówieniu warunków zawieszenia broni między aliantami a Włochami. Stacje sowieckie omawiają przedewszystkim sytuację na froncie wschodnim.

I.

Dotyczące Polski.

SWIT, po polsku, 13.IX.g.18.30., 14.IX.g.08.00.
/Audycja poranna była o 15 minut spóźniona/.

Arcybiskup Cortesi ułożył modlitwę specjalnie poświęconą dla Polski. /Podano tekst modlitwy/. Przypomnienie w modlitwie słów "Królowe Korony Polskiej" jest, ze względu na zatwierdzenie jej przez Ojca Swiętego bardzo znamienne.

Propaganda dr.Goebbelsa w obecnej chwili szykuje się do akcji w innej stronie, a mianowicie na Bałkanach. Sytuacja na Bałkanach jest trudna. Z jednej strony są one terenem akcji wroga, z drugiej zaś strony propaganda musi iść. Dlatego też Goebbels uruchomił dla Bałkanów 14 nowych rozgłośni. Celem ukrycia prawdy tak, jak wobec Niemców, działa zapomocą prasy i filmu. Pozatem wszystkim jednak jest jeszcze rzeczywistość.

Dwóch węgierskich ministrów złożyło charakterystyczne oświadczenia. Rząd węgierski nie ma planów zaborczych. Węgry nie prześladowały nigdy innych narodów. Węgrzy boją się ; zabezpieczają się na przyszłość nie mogąc prowadzić samodzielnej polityki.

W Bułgarji Niemcy utworzyli regencję wygodną dla siebie. Zapowiadają oni kontrolę wojskową. Jest to argument, którego celem jest zastraszenie. - Głosy bałkańskie są tragiczne. Część Włochów przeszła do generała Michajłowicza, a część poddała się Grekom. Na Bałkanach zdają sobie sprawę z klęski Hitlera i nie pomoże tu 14 stacji. Bałkany są w zasięgu akcji lotniczej aliantów a nie w zasięgu 14 stacji kuternogi.

Trudno przemilczeć skromną uwagę, że i u nas są koła, które nie rozumieją sytuacji. ~~Taka~~ jest sytuacja u Litwinów i Ukraińców. Nie widzimy powodu do wahań. Nie mają oni nic do stracenia. Łatwiej jest o zrozumienie rzeczywistości na Bałkanach niż na Litwie i Ukrainie.

Każdy naród ma prawo do samo-stanowienie i do suwerenności. Pokój oparty na innych zasadach nie byłby sprawiedliwy. Oto pogląd, który wyznają St.Zjednoczone. Amerykański minister spraw zagranicznych Cordell Hull, przemawiając przez radio, zapowiedział współpracę wszystkich narodów, nie mających celów zaborczych, po wojnie dla zwalczania imperializmu. Przemówienie to pokrywa się z wypowiedzią Churchilla o współpracy po wojnie między Anglią i Ameryką. Po wojnie nie będzie podziału narodów słabszych na sfery wpływów. To zapewnienie jest gwarancją stałego pokoju. Mowy te nie pozostaną gołosłowne, za nimi pójdą czyny.

Jesteśmy przekonani, że kutornoga stracił pamięć. Uczymy się dużo od Niemców, ale w żadnym razie nie słabej pamięci. Przypominamy słowa wypowiedziane w swoim czasie przez Goebbelsa : "Każdy naród wybiera taką formę rządu jaką chce". Teraz Goebbels opowiada o utworzeniu nowego rządu faszystowskiego z Mussolinim na czele. Liczy on widocznie na słabą pamięć Niemców. U nas niech na to nie liczy, pamiętamy dobrze wszystko, nawet każdy szczegół poczynań niemieckich.

W czwartą rocznicę wojny przypominamy największe kłamstwo niemieckie : "Państwo polskie przestało istnieć" - głosił komunikat niemiecki po zajęciu Polski. Tymczasem w ostatnich walkach powietrznych dywizjon lwowski zniszczył cztery maszyny nieprzyjacielskie. Dywizjon wileński strącił napewno cztery. Dzieci lwowskie w sile ośmiu maszyn strąciły pięć z dwunastu maszyn niemieckich. Cały świat widzi kłamliwość niemieckich twierdzeń. Polska istnieje, walczy i będzie istniała, dzięki wysiłkowi swych żołnierzy i całego narodu.

Powtórzono zasady postępowania dla ochotników w walce podziemnej.

<u>METROPOL</u>, po polsku, 13.IX.g.18.10.

Obszerne streszczenie przemówienia ministra Romera. Wobec zupełnego zagłuszenia nie można było ustalić sposobu ujęcia streszczenia, ani też stwierdzić, czy zaopatrzono je w jakiekolwiek komentarze.

<u>RADIO STACJA IM.T.KOSCIUSZKI</u>, po polsku, 13.IX.g.14.00., 19.55., 21.,55., 22.00.

/Wszystkie audycje były częściowo zagłuszane i bardzo źle słyszalne/.

Bez pomocy Związku Sowieckiego nie zdołamy odzyskać niepodległości. Pomimo tego, że wiedzą o tem wszyscy demokraci część ich, a zwłaszcza niektórzy działacze z W.N.R. /?/ propagują hasła żywcem zaczerpnięte od reakcji. Hasła te urągają elementarnym zasadom demokracji. Działają oni wbrew interesom Polski i wbrew najżywotniejszym interesom narodu. Kontynuują zbankrutowaną, antysowiecką politykę Becka, która zakończyła się dla Polski tak katastrofalnie. Widocznie chcą oni usunąć się poza nawias obozu prawdziwie demokratycznego. Chcą oni usunąć się poza nawias społeczeństwa i narodu, który walczy o Polskę silną, niepodległą i prawdziwie demokratyczną.

We Włoszech cały naród zespolił się. Od katolików po komunistów rozlega się i rozlegał jeden głos, zgodnie żądający pokoju. Pod naciskiem narodu nastąpiło zawieszenie broni. Obecnie Niemcy zachowują się na północy Włoch tak jak w kraju okupowanym. Ogłosili oni stan oblężenia i chcą przekształcić Włochy w krwawe przedpole Niemiec.

Ze wschodu idą ku nam zastępy regularnej armji sowieckiej. Stamtąd idzie ku nam wyzwolenie. W Polsce wszyscy patrioci winni połączyć się we wspólnym wysiłku i we wspólnej walce. Powinniśmy wszyscy solidarnie pomagać oddziałom Polski walczącej, wstępować do niej i łączyć się z nimi. Tylko w jednolitej i masowej akcji leży gwarancja naszego wyzwolenia. - Polskie dywizjony myśliwskie odniosły piękny sukces. Zestrzeliły one w sobotę 9 maszyn niemieckich, a uszkodziły conajmniej 8.

Rozgłośnia partyzancka Swobodna Jugosławja ogłosiła rozkaz mianujący generałów i oficerów w armji partyzanckiej. Wśród nowo-mianowanych generałów znajduje się 6 byłych pułkowników armji jugosłowiańskiej. Są to wojskowi takiego formatu, że nawet wróg zmuszony jest uznać ich zdolności. Wiadomość o utworzeniu stopni oficerskich w partyzanckiej armju jugosłowiańskiej odbije się szerokim echem także i w Polsce. Mianowanie 5.000 oficerów jest dowodem jak bardzo partyzancka armja jugosłowiańska okrzepła i jak bardzo charakterystyczne jest przekształcenie jej w regularną armję. Imieniem Polski walczącej przesyłamy pozdrowienia nowym generałom i oficerom walecznej armji partyzanckiej w Jugosławji i życzymy jej dalszych sukcesów.

Cała Polska wie o tem jakie wrażenie wywołały artykuły pana Zygmunta Nowakowskiego. I my również wspominaliśmy już o tem w poprzednich naszych audycjach. Obecnie ustalił się pogląd, zagranicą jakoby pan Nowakowski pisał na zamówienie Goebbelsa i był jego współpracownikiem. Taki oto jest miarodajmy wyrok. Pomimo to opinja polska zagranicą wypowiada się za nim, a przede wszystkim koła sanacyjno-oenerowskie. Pan Nowakowski, wydawałoby się, że po tak druzgocącej krytyce jego wystąpień powinien był zamilknąć. Tymczasem jednak chwycił znów za pióro. Obok Nowego Kurjera Warszawskiego i innych gadzinówek, Niemcy rozporządzają obecnie również londyńską firmą. /Dalszy ciąg audycji głuszony/.

Inne tematy poruszano: bilans strat niemieckich w walkach z oddziałami podziemnymi. - Sukcesy amerykańskich łodzi podwodnych. - Flota włoska w rękach aliantów. - Wezwanie do włoskich oddziałów w Jugosławji, by oddawały broń partyzantom i przyłączały się do nich.

II.

Ogólne.

MOSKWA, po polsku, 13.IX.g.17.30., 19.[illegible]., 20.15., 22.45. /Audycja bardzo słabo słyszalna/.

Warunki zawieszenia broni z Włochami. - Sytuacja we Włoszech. Walki pomiędzy Włochami a Niemcami - Wezwanie Badoglio i króla do narodu włoskiego. 9 i 10 września miały miejsce demonstracje w Mediolanie. Konsul [illegible] został zabity.-

Koła stambulskie podkreślają, że w przemówieniu Hitlera najciekawszym jest brak omówienia katastrofalnych klęsk w Rosji.- Walki z partyzantami w Jugosławji. - Komunikat RBI.

Po niemiecku, 14.IX.g.00.45.
Komunikat RBI. Węzły kolejowe Brjańsk I i Briańsk II zostały zdobyte przez wojska sowieckie. Walki toczą się na przedpolu Briańska. Podkreślono wagę zajęcia tych dwóch punktów węzłowych.- W liście do matki znalezionym w tornistrze szeregowca niemieckiego Alfreda Seidla znajduje się ustęp następujący : gdyby wierzyć komunikatom niemieckim, to Rosjanie nie powinni by mieć ani sprzętu ani żołnierzy.

BERLIN, po angielsku, 13.IX.g.24.05.
/Audycja dla Ameryki/.
Podano obszernie szczegóły uwolnienia Mussoliniego. Uwolnienie było utrudnione istotnie ze względu na to, że nie było wiadomo gdzie się on znajduje. Ostatnio bowiem Mussolini był codziennie przerzucany z miejsca na miejsce. Więzienie jego znajdowało się jednego dnia w samochodzie, drugiego na wyspie, trzeciego na okręcie, czwartego w koszarach i t.d. Był on pod strażą carabinieri, którzy mieli rozkaz by w razie takiej sytuacji, w której groziłaby ucieczka Mussoliniego, zamordować go. Obecnie Mussolini znajduje się w zupełnie niedostępnym masywie górskim. Nie został on nawet ranny w czasie uwolniania go. Po uwolnieniu odbył on rozmowę telefoniczną z Hitlerem i widział się z rodziną. W ten sposób Duce został wyrwany z rąk judokratycznych kidnaperów.

Po niemiecku, 13.IX.g.2 .00.
Wiadomość o uwolnieniu Mussoliniego jak wyżej. Prasa niemiecka stwierdza, że uwolnienie Mussoliniego było wyczynem sportowym o bardzo dużych trudnościach. Pociągnie ono za sobą dziś nie dające się jeszcze przewidzieć konsekwencje polityczne. Prasa hiszpańska jest zdania, że tylko młode narody mogą dokonywać podobnych rzeczy. Nawet Reuter określa uwolnienie Mussoliniego jako sensacyjne. Jak się okazuje Badoglio już w dwa tygodnie po upadku Mussoliniego podjął rozmowy o zawieszenie broni z aliantami.

BRAZAVILLE, po francusku, 13.IX.g.23.45.
Według wiadomości nadeszłych z Moskwy, Rosjanie znajdują się już na przedmieściach Briańska.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 13.IX.g.18.00.
Rozbrajanie wojsk włoskich podległych generałowi Badoglio zostało zakończone. Rozbrojonych zostało ok. 1/2 miljona żołnierzy. Część wojsk włoskich w południowej Francji, we Włoszech i na Bałkanach przystąpiła do walki wraz z wojskami niemieckimi. Wojska niemieckie okupują cały brzeg włoski od Mentony do Genuę.
Omówiono obszernie warunki zawieszenia broni, między aliantami i Włochami i porównano je z warunkami zawieszenia broni między Niemcami i Francją w roku 1940. Podobieństwo istnieje jedynie w postanowieniach dotyczących floty. Warunki zawieszenia broni są dla Włochów hańbiące. Stacja atakuje Badoglio za zdradę wobec sprzymierzeńca i wprowadzenie w błąd wojsk niemieckich, które w czasie od 3 do 89 gdy zawieszenie

broni było już podpisane, były w dobrej wierze i znajdowały się w walce z nieprzyjacielem. Popołudniowy przegląd polityczny omawia ten sam temat.

RADIOSTACJA WŁOCHY FASZYSTOWSKIE, po włosku, 13.IX.g.23.30.
Zacytowano obszernie głosy prasy niemieckiej w związku z uwolnieniem Mussoliniego. Radio węgierskie wita wyzwolenie Duce. Komentarze z Sofji i z Bukaresztu podkreślają radość jaka zapanowała w obozie Osi z powodu uwolnienia Duce. Tokjo wyraża sympatje dla nowego rządu faszystowskiego i radość z powodu uwolnienia Duce. Według wiadomości nadchodzących z Londynu wiadomość o uwolnieniu Mussoliniego wywołała tam sensację. Dzienniki brytyjskie omawiając ten fakt, stwierdzają, że będzie on przyczyną poważnych trudności. Podobne stanowisko zajmuje również prasa amerykańska.

Badoglio dokonując aresztowania Mussoliniego wiedział, że Duce był popularny do ostatniej chwili. Dlatego też fakt jego uwolnienia i stworzenia spowrotem rządu faszystowskiego będzie powitany z radością przez społeczeństwo włoskie.